
Prof.as.dr.Shefket JAKUPI

KONTABILITETI

(Profili: Administrator financiar)

Instituti për kërkime shkencore dhe zhvillim, Ulqin-Mali i Zi
Ulqin, 2015

KONTABILITETITI

(Profili: Administrator financiar)

Botimi i parë

Autori: Prof.as.dr.Shefket JAKUPI

Recensentë: Prof.Dr.Elez OSMANI

Redaktimi shkencor : Dr.Shefket JAKUPI
Jakup JAKUPI

Dizajni /Grafika:Besart JAKUPI,

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-680-02-2
COBISS.CG-ID 27929616

Shtypshkronja: IDEA Graf

Formati: 17x 24 cm

Tirazhi: 300 copë

Botues: Instituti për kërkime shkencore dhe zhvillim,Ulqin-Mali i Zi

© Të gjitha të drejtat janë të autorëve

Parathënie..... 8

Kreu 1

I. EVIDENCA QARKULLIMIT TË MALLRAVE

1.1 Bilanci i gjendjes ndërmarrjeve tregtare dhe hapja e librave kontabël 12

1.1.1 Çelja e librave kontabël 14

1.1.2 Ndërtimi i bilancit..... 15

1.2 Furnizimi i mallit..... 29

1.2.1 Evidenca e mallit sipas çmimeve të furnizimit..... 29

1.2.2 Dokumentacioni i për furnizim të mallit..... 34

1.2.3 Çmimi i mallit 39

1.2.4 Format e dallimit në çmim..... 39

1.2.5 Përlllogaritja e shtesëtregtimit të realizuar 42

1.2.6 Kalkulimi..... 54

1.2.7 Evidenca e stoqeve në kontabilitetin financiar dhe material..... 55

1.2.8 Kontabiliteti financiar 56

1.2.9 Rregullat dhe procedurat..... 56

1.2.10 Kontabiliteti material..... 57

1.2.11 Evidenca e stoqeve 58

1.2.12 Evidenca e mallit në dyqan (shitore) 58

1.2.13 Regjistrim të materialit në bazë të metodave..... 60

1.3 Lëvizja interne e mallit 65

1.4 Shitja e mallit 66

1.4.1 Të hyrat e biznesit 67

1.4.2 Të hyrat nga shitja e mallit..... 67

1.4.3 Evidencimi i shitjes së mallit me shumicë..... 69

1.4.4 Evidencimi i shitjes së mallit me pakicë..... 72

1.4.5 Evidencimi i shitjes së mallit me pakicë përmes kartelave paguese dhe kartelave kreditore..... 75

1.4.6 Shitja e mallrave dhe shërbimeve 75

1.4.7	Zbritja në shitje (discount)	76
1.4.8	Kthimet dhe lejimet në shitje.....	77
1.4.9	Shitja me zbritje (discount)	81
1.4.10	Kthimet dhe lejimet në shitje.....	83
1.5	Ndrishimi i çmimeve të mallrave (nivelimi)	85
1.5.1	Rritja e çmimit.....	85
1.5.2	Ulja e çmimit	86
1.5.3	Bonifikimet.....	88
1.6	Shpenzimet afariste ndërmarrjeve tregtare	88
1.7	Lirimi tregëtar (rabati).....	90
1.8	Regjistrimi i mallit	91
1.9	Harmonizimi i evidencës analitike me evidencën sintetike të mallit.....	92
1.10	Nxjerrja nga të dhënat analitike të mallrave	93
1.11	Libri i evidentimit të qarkullimit.....	93
1.12	Format tjera të pagesave (kompenzimi, cesioni dhe asinjacioni).....	94
1.12.1	Cesioni	94
1.12.2	Kompenzimi	98
1.12.3	Asinjacioni.....	101

Kreu 2

II. EVIDENCA IMPORTIT DHE EKSPORTIT

2	Evidenca importit dhe eksportit	106
2.1	Karakteristikat kryesore të importit dhe të eksportit	107
2.1.1	Dokumentacioni lidhur me importin e mallit.....	108
2.2	Importi i mallrave – nocioni.....	109
2.3	Kalkulimi i importit.....	110
2.4	Evidenca i importit të mallit përmes ditarit dhe librit kryesor	112
2.5	Eksporti i mallrave - nocioni	117
2.5.1	Eksporti në emër të vet dhe per llogari të vet	118
2.5.2	Eksporti në emër të vet dhe per llogari të huaj	120
2.6	Llogaria e realizimit të punëve eksportit.....	123
2.7	Pagesa përmes llogarisë devizore (ekstrakti devizor)	124

2.8	Pyetje për diskutim	124
2.9	Përlllogaritja dhe evidenca e kursit devizor	126

Kreu 3

III.EVIDENCA SHËRBIMEVE NË QARKULLIMIN E MALLRAVE

3	Evidenca e shërbimeve në qarkullimin e mallrave	128
3.1	Punët tranzit,furnizimi dhe shitja	128
3.2	Punët komisionare	128
3.2.1	Tregtia komisionare.....	129
3.2.2	Dokumentacioni i tregtisë komisionare.....	130
3.2.3	Kontratat komisionare.....	130
3.2.4	Kontabilizimi i blerjes komisionare në evidencën kontabël të komitentit.....	131
3.2.5	Blerja komisionare e mallit	132
3.2.6	Shitja komisionare e mallit.....	134
3.2.7	Kontabilizimi i shitjes komisionare në evidencën kontabël të komisionarit.....	135
3.2.8	Kontabilizimi në evidencën kontabilitetit të komitentit.....	136
3.3	Malli në Konsignacion	137

Kreu 4

IV.PËRCAKTIMI DHE SHPËRNDARJA E REZULTATIT AFARIST NË NDËRMARRJET TREGTARE

4	Përcaktimi dhe shpërndarja e rezultatit afarist në ndërmarrjet tregtare	140
4.1	Azhurimi i evidencës kontabile për nevojat e përpilimit raporteve financiare.....	140
4.1.1	Bilanci provues (vërtetues) para regjistrimeve rregulluese.....	140
4.1.2	Regjistrimet rregulluese të përfundimit të periudhës.....	141
4.1.3	Përgatitja e bilancit provues pas rregullimeve.....	141
4.1.4	Përgatitja e pasqyrave financiare dhe shpalosjeve përkatëse.....	141
4.1.5	Regjistrimi i hyrjeve përmbyllëse në ditar dhe bartja e tyre në llogaritë e librit të përgjithshëm	142
4.1.6	Përgatitja e bilancit provues pas mbylljes së llogarive	142

4.1.7	Procedurat e përpilimit të Bilancit Provuese	142
4.1.8	Gabimet më të shpeshta gjatë hartimit të bilancit provues	144
4.1.9	Gjetja e gabimeve kur nuk barazohet bilanci provues	145
4.1.10	Korrigjimi i gabimeve në llogaritë e librit kryesor	147
4.1.11	Regjistrimet rregulluese të llogarive	147
4.1.12	Të hyrat e arkëtuara, por të pafituara - shtyra (të porealizuara)	148
4.1.13	Të hyrat e shtyra (pafituara)	149
4.1.14	Shpenzimet e paguara në avancë, por akoma jo të ndodhura	150
4.1.15	Shpenzimet e shtyra	151
4.1.16	Llogaria e pagave në Serbi	151
4.2	Përcaktimi i gjendjes ndarjeve kohore aktive dhe pasive	154
4.2.1	Evidenca në kontot e ndarjeve kohore aktive.....	156
4.2.2	Të dalat (shpenzimet) e paguara përpara.....	156
4.3	Mënyra direkte dhe indirekte e shlyrjes së kërkesave.....	157
4.3.1	Kërkesat nga blerësit (LI/A).....	157
4.3.2	Kërkesa nga shitja.....	158
4.3.3	Shlyerja e kërkesave në mënyrë direkte dhe indirekte	159
4.4	Rezervimet afatgjata	160
4.5	Amortizimi tatimor.....	161
4.5.1	Amortizimi kontabël	162
4.5.2	Metoda lineare (vijëdrejtë).....	162
4.5.3	Metoda e njësive të prodhimit (funktionale)	164
4.5.4	Metoda e zhvlerësimit të shpejtuar	165
4.5.5	Burimet natyrore dhe zbrazja (boshatisja)	169
4.6	Përcaktimi dhe shpërndarja e fitimit.....	174
4.6.1	Bartja e të dalave , të hyrave dhe nxjerrja e rezultatit financiar.....	175
4.6.2	Hapat e nevojshëm për regjistrime përmbyllëse	176
4.6.3	Mbyllja e llogarive të hyrave.....	178
4.6.4	Mbyllja e llogarive të shpenzimeve	178
4.6.5	Mbyllja e llogarisë "përmbledhje e të ardhurave"	178
4.6.6	Mbyllja e llogarisë "fitimi neto"	179

4.7	Mbulimi i humbjes	180
4.8	Raportet financiare të ndërmarrjeve tregtare.....	184
4.8.1	Karakteristikat cilësore të pasqyrave financiare (PF)	184
4.8.2	Bilanci i gjendjes.....	185
4.8.3	Pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve.....	186
4.8.4	Pasqyra e fitimit dhe humbjes së ndërmarrjes	188
4.8.5	Pasqyra e rrjedhjes (flukseve) të parasë së gatshme	191
4.8.6	Informatat që ofrojnë pasqyrat financiare në bazë të zërave të bilancit	209
4.8.7	Përkufizimet, kriteret e njohjes dhe vlerësimi i elementëve të pasqyrave financiare (PF)	211
5	Literatura	213

Parathënie

Ky libër është hartuar sipas programit mësimor për lëndën “Kontabiliteti” për drejtimin e Ekonomisë, profili administrator financiar. Në tekst, në plan të parë, janë përpunuar përmbajtjet nga sfera e kontabilitetit të thjeshtë dhe të dyfishtë, pastaj rëndësi e veçantë u janë dhënë regjistrimeve ekonomike në llogari (konto).

Qëllimi është që të gjitha nocionet, teknikat, rregullat, llogaritë barazuese të ilustrohen nëpërmjet shembujve të thjeshtë dhe, më tej, shembujve më të ndërlikuar të funksionimit të tyre, me synim që të angazhohen sa më mirë nxënësit, duke respektuar dhe nxitur edhe kreativitetin e tyre.

Nisur nga gjerësia dhe thellësia e problemeve që trajton, në mungesë të literaturës në gjuhën shqipe për këtë nivel trajtimi, teksti është i vlefshëm për të gjithë profesionistët e fushës së kontabilitetit, por edhe për ata që duan ta mësojnë këtë lëndë dhe teknikë për të rritur nivelin e njohurive mbi këtë fushë, si dhe për ata që punojnë me kontabilitetin.

Në këtë tekstë janë përfshirë 4 module me këto emërtime:

1.Emërtimi i modulit: Evidenca e qarkullimit të mallrave

Zgjatja e modulit: 72 orë (36 T + 36 U=72)

Qëllimet e modulit:

- 1 Aftësimi për evidencën e qarkullimit të mallrave. Arritja e diturisë elementare për kontabilitetin dhe pjesët e tij;

Rezultatet e modulit:

- 1 Pas përfundimit të këtij moduli jemi të gatshëm për:
- 2 Përpilimin e bilancit të gjendjes
- 3 Formulimi i kalkulimit të çmimit
- 4 Evidenca e mallit në kontabilitetin material dhe financiar
- 5 Përlllogaritja e dallimit në çmim
- 6 Përpilimi i listës së nivelimeve të çmimit
- 7 Evidenca e ndërrimit të çmimit në kontabilitetin material dhe financiar

Përmbajtja e modulit:

- 1 Përpilimin e bilancit të gjendjes dhe hapja e librave afariste
- 2 Furnizimi i mallit
- 3 Lëvizja interne e mallit
- 4 Shitja e mallit
- 5 Ndërrimi i çmimeve
- 6 Shpenzimet afariste të ndërmarrjeve tregtare
- 7 Lirimi tregtar
- 8 Regjistrimi i mallit
- 9 Harmonizimi i evidencës analitike me evidencën sisntetitke

2.Emërtimi i modulit: Evidenca e importit dhe eksportit të mallrave

Zgjatja e modulit: 16 orë (8 T + 8 U=16)

Qëllimet e modulit:

- Aftësimi për evidencën e importit dhe eksportit të mallrave. Arritja e diturisë elementare për kontabilitetin importit,eksportit dhe pjesët e tij;

Rezultatet e modulit:

- Pas përfundimit të këtij moduli jemi të gatshëm për:
- Definimin e importit dhe eksportit të mallit
- Përpilim e kalkulimit të importit dhe eksportit
- Evidentimin e importit dhe eksportit në kontabilitetin financiar dhe material
- Evidentimi i pagesave përmes llogaris devizore
- Llogaria dhe evidentimi i kursit devizor

Përmbajtja e modulit:

- 1 Njohuri mbi karakteristikat e importit dhe eksportit
- 2 Importi i mallit – nocioni
- 3 Kalkulimi i importit të mallit
- 4 Evidenca e importit të mallit permes librit kryesor
- 5 Eksporti i mallit – nocioni
- 6 Evidenca e eksportit të mallit permes librit kryesor
- 7 Përlllogaritja e punëve të eksportit
- 8 Pagesat perms llogarisë devizore (ekstrakti devisor)
- 9 Përlllogaritja dhe evidence e kursit devisor

3.Emërtimi i modulit: Evidenca e shërbimeve në qarkullimin e mallrave

Zgjatja e modulit: 16 orë (8 T + 8 U=16)

Qëllimet e modulit:

- Aftësimi për evidencën e shërbimeve në qarkullimin e mallrave.

Rezultatet e modulit:

- Sqarimin e mallrave tranzitë
- Efektet e ndërmjetësimi në mallrat tranzitë
- Evidenca e shitjes së mallit tranzitë
- Efektet e punëve komisionare
- Evidenca e shitjeve në komision
- Punët në konsignacion
- Evidenca e pranimit dhe shitjes së mallit në konsignacion

Përmbajtja e modulit:

1. Punët tranzit, furnizimi dhe shitja
2. Punët në komision (nocioni, pjesëmarrësit, blerja komisionare, shitja komisionare)
3. Punët konsignacion (nocioni, pjesëmarrësit, blerja në konsignacion, shitja në konsignacion)

4. Emërtimi i modulit:

- Përcaktimi dhe shpërndarja e rezultatit afarist në ndërmarrjet tregtare

Zgjatja e modulit: 36 orë (18 T + 18 U=36)

Qëllimet e modulit:

- Aftësimi për evidentimin, shpërndarja e rezultatit afarist në ndërmarrjet tregtare.
- Kuptimin e rolit dhe rëndësisë së informacionit kontabël në vendimarrjet dhe kontrollet afariste.

Rezultatet e modulit:

- Të dallojnë shpenzimet dhe egzistimi i shpenzimeve
- Të dallojnë hyrat dhe egzistimi i të hyrave
- Analiza e ndikimit të ndarjeve kohore (NKA dhe NKP)
- Skjarimi i plotësimit të formularëve pasqyrave financiare
- Dallimi në mes të rezultetit afarist dhe rezultatit të përgjithshëm

Përmbajtja e modulit:

1. Azhurimi i evidencës kontabile për nevojat e përpilimit raporteve financiare
2. Konstatimi i gjendjeve të Ndarjeve kohore aktive dhe pasive
3. Shlyerja e kërkesave në mënyrë direkte dhe indirekte
4. Rezervimet afatgjata
5. Amortizimi tatimor
6. Përcaktimi dhe shpërndarja e fitimit në ndërmarrjet tregtare
7. Përcaktimi dhe mbulimi i humbjes në ndërmarrjet tregtare
8. Raportet financiare të ndërmarrjeve tregtare

Për plotësimin dhe përmirësimin e mëtejshëm të këtij teksti, në të ardhmen, jemi përsëri, në mirëpritje të vërejtjeve, sugjerimeve dhe mendimeve të specialistëve dhe publikut lexues, duke e çmuar këtë si një kontribut dhe njëherazi singërisht Ju jemi mirënjohës.

Autori:

e-mail: shefket.j@gmail.com

Bujanoc, Shtator 2015

Ju jemi mirënjohës!